

waarom zijn die Ethnografische pakhuizen zoo opgepropt vol, in dienst van de wetenschap, en wordt niet een gedeelte ervan eens gedistribueerd uitsluitend om der schoonheids wille. Daar zijn tal van specimina van Hindoe-beeldhouwkunst, daar zijn verscheidene bronzen trommen, daar zijn collecties kralenwerken, daar zijn kasten met Japansche houtdrukken, daar zijn verzamelingen van Peruaansch vaatwerk enz. enz., waarvan zeker zonder het overzichtelijke van iedere groep te schaden, verscheidene voorwerpen gemist zouden kunnen worden.

En als men dat „te veel” dan eens verdeelde over academies van beeldende kunsten, kunstnijverheidsscholen, teekenscholen, Hoogere Burgerscholen en Gymnasia — wat zouden er dan niet tal van menschen van kunnen profiteren en genieten. Want zelfs al zullen nu over zooveel jaar die schatten beter gehuisvest, dan nog kunnen die collecties nooit zóó geëxposeerd worden,

dat de schoonheid van ieder ding tot zijn recht komt; terwijl ik mij voorstel dat voor studie-materiaal er voldoende over zou blijven, indien iedere groep door een aantal voorwerpen vertegenwoordigd zou zijn.

Er is op die zolders en vlieringen zoo'n schat van ornament, zoo'n voorraad van gegroeide vormen, er zijn zoo vele voortreffelijke specimina van technisch meesterschap, van liefdevolle ambachts- en nijverheidskunst, dat het waarlijk een daad van algemeen belang zou zijn, tot vorming van smaak en schoonheidszin, indien het Rijk eens een deel dezer schatten distribueerde.

R. W. P. JR.

SCHOOLVERSIERING.

Er is een vereeniging welke zich ten doel, stelt naast andere schoone zaken ook het uiterlijk van de school, het gebouw, de lokalen, de gangen iets aantrekkelijker te maken. Evenals de meest gewone mensch toch behoefte gevoelt, den wand van zijn woonvertrek met een plaat te versieren, zoo zullen ook de leerlingen zich behagelijker voelen in een school die om zoo te zeggen wat „aangekleed” is.

Dit denkbeeld eenmaal aangenomen en vastgehouden, komt de moeilijkheid wat men aan den wand moet hangen. Eerstens de keuze van onderwerpen, waarbij men óf rekening zou kunnen houden met de overweging dat het materiaal ook bruikbaar zij voor het onderwijs, óf alleen oog hebben voor de schoonheid.

't Is mogelijk beide verlangens te vereenigen, en daarenboven ook datgene op te hangen,

(zooals men thuis ook zou doen) wat alleen genoeg geeft om naar te zien, zonder eenige tendens, zonder enig bijoormerk.

Is men echter tot hier genaderd, dan doet zich een nieuwe moeilijkheid voor; men wil naast goede reproducties, hetzij in lichtdruk, fotogravure, rotogravure, fotografie, enz. graag werk van kunstenaars zelf hebben, oorspronkelijke litho's, houtsneden enz. En in ons land schijnt zoo iets moeilijk, uiterst moeilijk te gaan. De vereeniging voor schoolversiering heeft één oorspronkelijken litho van S. Moulyn uitgegeven en een tweede van B. W. Wierink in voorbereiding, maar een firma als Voigtländer in Duitsch-

LITHO VAN RIE CRAMER.

land, die series Künstlersteinzeichnungen doet verschijnen, hebben wij niet. Doch.... daar verrast de bekende „Wereldbibliotheek” ons op eenmaal met een drietal oorspronkelijke litho's, door Jan Sluyters, Mevr. Midderich—Bokhorst en Rie Cramer gemaakt, die hoewel als een cyclus gedacht: het kind, het droomende jonge meisje en de behaagzieke jonge vrouw, niet zóó nauw bij elkaar behooren dat zij niet ieder als kunstwerk op zich zelf hunne plaats kunnen innemen.

Eenvoudig en breed van opzet, geheel als wanddecoratie gedacht zijn deze platen reeds om het beginsel al zoo lofwaardig. Men heeft hier nu eens kunstenaars in de gelegenheid gesteld zelf het zoo mooie handwerk der lithografie weer aan te vatten, hun eigen werk op de gevoelige steen neer te schrijven. En wat zij ons gegeven hebben, deze drie artiesten, het is naar hun aard en aanleg gansch verschillend. Jan Sluyters' „baby”, een van de meest aantrekkelijke kanten van zijn veelzijdig talent, is een vlotte rake krabbel met wat kleur verlevendigd. De wangetjes misschien zelfs wel wat te sterk.

Mevrouw Midderich, wier talent niet uitbundig is, maar fijn en droomerig, bleef ook in dit peinzend meisje dat op den grond

zit met de handen over de knieën gevouwen, zichzelf gelijk. Het is beschaafd en gevoelig van teekening, teer en romantisch van gedachte. Rie Cramer's litho is pittiger; scherper, geaccentueerder is haar lijn, krachtiger haar tegenstellingen. Zij houdt als 't ware 't midden tusschen Jan Sluyters en mevrouw Midderich.

Maar het is niet zoozeer nog om deze drie platen op zichzelf, dat ik de uitgave

toejuich, als wel om het beginsel; en ik hoop dan ook van harte dat de Wereld-Bibliotheek het niet bij deze serie laten zal en wij voor Nederland ook onze Künstlersteinzeichnungen zullen krijgen. Want, en hier wil ik nog wel even den nadruk op leggen, niet alleen voor scholen lijken mij deze platen geschikt, ook ter versiering voor onze woonvertrekken en gangen zullen zij dankbaar aanvaard worden. Misschien zijn zij daar wel in eerste instantie voor

LITHO VAN B. MIDDERICH—BOKHORST.

bedoeld, maar om onze scholen wat te verlevendigen hebben wij zoo dringend behoefte aan iets frisch en fleurigs, dat ik ze als van zelve daarvoor bestemde. Aan de artistieke waarde nòch aan de belangrijkheid van deze uitgave doet dit echter iets toe of af, en dit zijn toch de twee dingen waar het om gaat.

R. W. P. JR.